

Article Type: Research Article

THE ROLE OF LEISURE MOTIVATION ON SOCIALIZATION**Mustafa Can KOÇ***Assistant Professor, Mersin University, Turkey, cankoc_01@hotmail.com**ORCID: 0000-0002-3007-5367**Received: 12.12.2019**Accepted: 21.05.2020**Published: 07.06.2020***ABSTRACT**

It is thought that individuals' interaction with others by participating in activities in leisure remaining from their obligated time as motivated is directly associated with socialization. This study is to examine the effects of leisure motivations of the members of the sports center on socialization. The population of the study is comprised of members of the sports centers located in Adana and Mersin provinces, and its sample is comprised of voluntary members (n = 985) determined by convenience sampling method. By applying a relational screening model, the data were collected using the survey method. In addition to the personal information form, "Leisure Motivation Scale" (LMS) and "Socialization Scale" were used as data collection tools in the study. Frequency, percentage, average and standard deviation were used as descriptive statistics in the evaluation of the data. The hypothesis of the research was tested by structural equation modeling. According to the results of the study, external regulation ($\beta = 0,341$), accomplishment ($\beta = 0,367$) and to experience stimulation ($\beta = 0,426$) increased socialization, but to know, amotivation, identification and introjection did not affect socialization. As a result, it is seen that leisure motivation affects socialization in a positive way.

Keywords: Sports centers, leisure motivation, socialization.

INTRODUCTION

Defined as the desired time of the individuals, which s/he can spend outside work and physical needs, (Ragheb & Tate, 1993; Gürbüz, 2006; Kılbaş, 2010), leisure is also the time when the person can realize him/herself and reach a healthy mood (Balci et al., 2003). Among the leisure activities that individuals pursue on the basis of personal satisfaction and volunteering are recreational activities in which participation is carried out in indoor or outdoor spaces for many purposes such as resting, being healthy, excitement, relaxing, living different experiences, and being together with others (Güngörmüş, 2007; Sevil, 2012). Studies involving psycho-social factors related to the reasons for active participation in leisure activities are more common. Although there are mainly studies in which the concept of motivation is associated with "life satisfaction", "happiness", "involvement", "leisure attitude" and "leisure satisfaction" (Mutlu et al., 2011; Kim, et al., 2011; Yerlisu Lapa et al., 2012), studies related to socialization are scarce. This emphasizes the importance of this research.

Impulses determine the leisure activities of individuals. The activities chosen by people depend on their motivation and motivation levels (Yağmur, 2006). Internal and external stimulants and amotivation have an impact on reaching a certain level of motivation (Carroll & Alexandris, 1997). Intrinsic motivation is in general defined as participating in an activity to be fully enjoyed and satisfied (Deci & Ryan, 1985). Extrinsic motivation occurs when the person does something with reinforcement or reward from the environment. The effect of extrinsic motivation is temporary, and the permanence and intensity of the behavior is low (Baltaş, 2003). Another dimension of motivation other than internal and external motivation is expressed as amotivation. Lack of motivation is the lack of intention to act, in other words, it refers to the absence of motivation. Lack of motivation refers to cases when the person does not benefit from an activity and feel sufficient enough to do it (Deci & Ryan, 1991). Therefore, it can be thought that the activities in leisure can be efficient only when individuals are motivated and get in contact with other individuals to develop social and human relations. In this context, the importance of leisure motivation on socialization is emphasized in this research.

Given studies focusing on the concepts of leisure time and socialization in the literature, it is observed that socialization is the process of obeying the social rules in particular, and the process of learning to act as expected by the society in general (Özgül, 2018). With this learning process, the individual makes the culture and norms of the society in which he lives a part of his life (Korkmaz, 2019). In the socialization process, individuals take part in groups, social institutions, and cultural activities (Filiz, 2010). The socialization process of humans has a complex structure. Human beings are affected by a great number of events, people, traditions and laws, the physical environment, socio-economic, and socio-cultural conditions as well as many other factors, and emerges as "person" as a result of the complex interaction that occurs with the combination of these factors. Nobody is exactly the same as others as the complex structure formed by these factors is never exactly the same for two people (Kağıtçıbaşı & Cemalcılar, 2016).

The concept of leisure time is a sphere of activity in which people experience emotions such as relaxation, fun, and pleasure that they can effectively use this period with ever-increasing popularity nowadays (Akyüz et al, 2018). Considering motivation as an impulse, a specific action or behavior (Yavuz Eroğlu et al., 2019), it can be said that the satisfaction level of individuals with high motivation to participate in leisure time activities is likely to be high at the end of the event. Doğan (2004), in his study on motivation, mentioned that mental and social needs are the basis of recreational activities. These needs include social needs such as the need for friendship and interpersonal relationships and the need for the esteem of others. In addition, various sources of motivation from others and the family differentiate people's views and expectations. In this direction, being active, self-fulfilling, gaining fame, prestige and superiority, desire to dominate, and enthusiasm for adventure are seen among the reasons that lead the individual to do physical activities (Beşikçi, 2016). Sporting activities, which start as a personal phenomenon at the beginning, have reached a wider audience gaining a social character later on (Küçük & Acet, 2002). Therefore, since it is thought that leisure motivation contributes to the socialization process, it is important to determine the study of the effects of leisure motivations of the members of sports centers on socialization. In this context, this study aims to examine the effect of leisure motivations of the members of sports centers on socialization.

METHOD

During the research processes, journal writing rules, publishing principles, research and publishing ethics rules, journal ethics rules are followed.

Research Model

In this study, it is aimed to evaluate the role of leisure time motivations of the members of the sports center on socialization. Accordingly, the relational screening method, which is the research model (Karasar, 2017), which aims to determine the presence and/or degree of co-exchange between two or more variables, and also structural equation modeling.

Study Group

The population of study consists of individuals who are members of sports centers located in Mersin and Adana. The sample group consists of a total of 985 people (375 women and 610 men) selected from the study population via the convenience sampling method. In addition, to obtain research results, the data were collected via the internet using the Google form survey technique. It was estimated in the calculation of the sample size that the acceptable sample for $n > 10000$ samples should have a 95% confidence interval and 370 as $p < 0.05$ error margin (Coşkun, Bayraktaroğlu, Yıldırım, & Altunışık, 2012; 137). The sample of the study consisted of 985 sports centre members. According to this result, the results to be obtained from the current sample can be generalized for the whole population.

The distribution of the participants in the study group according to demographic characteristics is given in the table below.

Table 1. Descriptive Demographic Characteristics

Groups	Frequency (n)	Percentage (%)
Gender		
Female	375	38,1
Male	610	61,9
Age		
Below18	111	11,3
18-25	556	56,4
26 and above	318	32,3
Marital Status		
Single	832	84,5
Married	153	15,5
Education		
Elementary	38	3,8
High School	279	28,4
University	620	62,9
Graduate	48	4,9
Socioeconomic Status		
Low	66	6,7
Normal	776	78,8
High	120	12,2
Very High	23	2,3
Weekly Leisure Time		
1 day	163	16,5
2 days	321	32,6
3 days	210	21,3
4 days	108	11,0
5 days	63	6,4
6 days	15	1,5
7 days	105	10,7
Sports Centre Membership Duration		
1year and below	688	69,8
2-4 years	194	19,7
5 years and above	103	10,5
Satisfaction with the Sports Centre		
Yes	852	86,5
No	133	13,5
Weekly Workouts		
1 day	128	13,0
2 days	146	14,8
3 days	285	28,9
4 days	213	21,6
5 days	133	13,5
6 days	55	5,6
7 days	25	2,5

Participants are distributed as 375 (38.1%) female and 610 (61.9%) male. According to the age of the participants, 111 (11.3%) are below 18, 556 (56.4%) range between 18 and 25, 318 (32.3%) are 26 and above. According to the marital status, the participants are distributed as 832 (84.5%) single, 153 (15.5%) married. According to the educational level of the participants, 38 are distributed as elementary education graduate (3.8%), 279 (28.4%) as high school graduate, 620 (62.9%) as university graduate, and 48 (4.9%) as graduate. Participants are distributed as 66 (6.7%) low, 776 (78.8%) normal, 120 (12.2%) high, and 23 (2.3%) very high according to the level of Socioeconomic status. According to the weekly leisure time, the participants are distributed as 163 (16.5%) for 1 day, 321 (32.6%) for 2 days, 210 (21.3%) for 3 days, 108 (11.0%) for 4 days, 63 (6.4%) for 5 days, 15 (1.5%) for 6 days, and 105 (10.7%) for 7 days. Participants are distributed as 688 (69.8%) for 1 year and below, 194 (19.7%) for 2-4 years, 103 (10.5%) for 5 years or above according to the sports centre membership duration. According to the satisfaction of the sports centre, the participants are distributed as 852 (86.5%) yes and 133 (13.5%) as no. Finally, participants are distributed as 128 (13.0%) for 1 day, 146 (14.8%) for 2 days, 285 (28.9%) for 3 days, 213 (21%) for 4 days, 133 (13.5%) for 5 days, 55 (5.6%) for 6 days, and 25 (2.5%) for 7 days according to the weekly workouts.

Data Collection Tool

Demographic information form

The "Demographic Information Form", prepared by the researchers which contained questions about the gender, age, marital status, and educational status of the participants, was presented as the data collection tool in the first part of the research.

Leisure motivation scale

In the second part, "Leisure Motivation Scale" (LMS), which was developed by Pelletier et al. (1991) and adapted into Turkish culture by Güngörmüş (2012), was used. The scale includes 7 sub-dimensions and 28 items in total and factors that can motivate participants to participate in recreation activity and affect their motivation such as "to know" (intrinsic motivation), "to accomplish" (intrinsic motivation), "to experience stimulation" (intrinsic motivation), "introjected" (extrinsic motivation), "intrinsic motivation", "identified" (external motivation), "external regulation" (external motivation), and "amotivation". Each sub-dimension has a total of four items. The expressions in the scale are evaluated on a 7-point Likert scale such as "Does not correspond at all (1)" and "Corresponds exactly (7)". As a result of the validity and reliability of the Turkish adaptation of the scale conducted by Güngörmüş (2012), the total internal consistency coefficient was found as 0.80, as 0.76 for the "to know" sub-dimension, as 0.74 for the "to accomplish" sub-dimension, as 0.72 for the "to experience stimulation" sub-dimension, as 0.71 for the "introjected" sub-dimension, as 0.73 for the "identified" sub-dimension, as 0.83 for the "external regulation" sub-dimension, and as 0.70 for the "amotivation" sub-dimension.

In the study, the reliability of the Leisure Motivation Scale was found high with Cronbach's Alpha=0,92.

Socialization scale

In the third section, the Socialization Scale (SS) developed by Şahan (2007) was used. The Socialization Scale consists of 34 questions and is a 5-point Likert type: 1 (strongly disagree), 2 (disagree), 3 (undecided), 4 (agree), 5 (strongly agree).

In the study, the reliability of the Socialization Scale was found high with Cronbach's Alpha = 0.84.

Statistical Analysis of the Data

Frequency, percentage, average, and standard deviation were used as descriptive statistical methods in the data evaluation. Structural equation modelling was used to determine the Role of Leisure Motivation on Socialization. Structural equation models are statistical techniques which are used to test the models that have causal relationships and correlation relationships between observed variables and latent variables, and in which variance, covariance analysis, factor analysis, and multiple regression are combined to estimate dependency relationships. It is a multivariate method that occurs with the combination of such analyses (Tüfekçi & Tüfekçi, 2006). SEM is a series of statistical methods that bring a hypothesis testing approach to multivariate analysis of structural theory related to a subject. This structural theory shows causal processes observed on many variables (Hoyle, 1995: p.158-177). Structural model analysis in research; Due to its high estimation power, it was preferred due to the ability to test different models in a single comprehensive model. Structural models also explain the linkage related to linear equality and structuralism, not only predicting the relationships between variables but also defining them. Multivariate extreme values were examined by a statistical process known as Mahalanobis distance and no extreme value was found. A normal distribution test was applied to the research variables.

Table 2. Normal Distribution, Kurtosis, Skewness Test

	External Regulation	To Accomplish	To Know	To Experience Stimulation	Amotivation	Identified	Introjected	Socialization
Kurtosis	,480	,500	,732	,034	,037	-,161	,387	,744
Skewness	-,494	,442	-,371	-,425	-,308	-,091	-,312	-,613

In the relevant literature, it is accepted as normal distribution that the results for the Kurtosis-Skewness values of the variables are between +1.5 and -1.5 (Tabachnick and Fidell, 2013), +2.0 and -2.0 (George, and Mallery, 2010).

FINDINGS (RESULTS)

This section includes the findings obtained as a result of the analysis of the data collected through the scales of the participants participating in the research for the solution of the research problem. Explanations and interpretations were made based on the findings obtained.

Table 3. Point Averages of the Leisure Motivation Scale and Socialization Scale

	N	Average	Ss	Min.	Max.
External Regulation	985	3,332	0,698	1,000	5,000
To Accomplish	985	2,936	0,738	1,000	5,000
To Know	985	3,494	0,685	1,000	5,000
To Experience Stimulation	985	3,485	0,830	1,000	5,000
Amotivation	985	3,245	0,806	1,000	5,000
Identified	985	3,083	0,865	1,000	5,000
Introjected	985	3,340	0,722	1,000	5,000
Socialization	985	3,696	0,468	1,120	5,000

The average of "external regulation" of athletes is average $3,332 \pm 0,698$ (Min = 1; Max = 5) the average of "to accomplish" is average $2,936 \pm 0,738$ (Min = 1; Max = 5), the average of "to know" is high $3,494 \pm 0,685$ (Min = 1 ; Max = 5), the average of "to experience stimulation" is high 3.485 ± 0.830 (Min = 1; Max = 5), and the average of "amotivation" is average 3.245 ± 0.806 (Min = 1; Max = 5), the average of "identified" is average $3.083 \pm 0,865$ (Min = 1; Max = 5), the average of "introjected" is average $3,340 \pm 0,722$ (Min = 1; Max = 5), and the average of "socialization" is average $3,696 \pm 0,468$ (Min = 1.12; Max = 5).

Relationships between Leisure Motivation and Socialization were tested by structural model analysis. Structural Equation Modelling is an analysis method that allows the variables to be analysed simultaneously and together with latent variables (Wan, 2002). The schematic model and regression coefficients are given below.

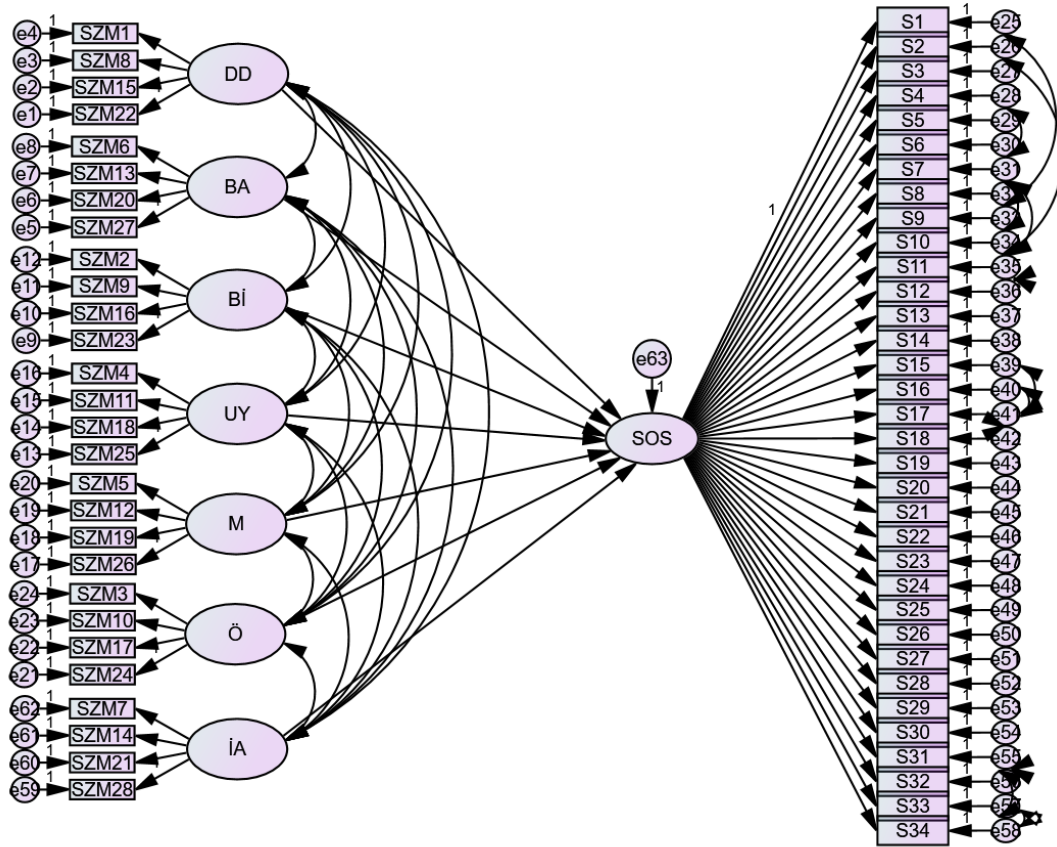

Figure 1. Structural Model

The modification indexes of this defined model were also examined and modifications were made between 10 pairs of items that could cause multiple co-linearity (singularity) and problems (Brown, 2015).The goodness of fit index values for the model are given below.

Table 4. The Goodness of Fit Index Values According to the Structural Model Between Leisure Motivation and Socialization

Index	Normal Value*	Acceptable Value**	Model
χ^2/sd	<2	<5	3.64
GFI	>0.95	>0.90	0.90
AGFI	>0.95	>0.90	0.90
CFI	>0.95	>0.90	0.91
RMSEA	<0.05	<0.08	0,06
RMR	<0.05	<0.08	0,06

*, ** Sources: (Hooper and Mullen 2008; Schumacker and Lomax, 2010; Sümer, 2000; Şimşek, 2007; Tabachnick and Fidel, 2007; Waltz, Strickland and Lenz 2010; Wang and Wang, 2012;).

It is seen that the goodness of fit values of the structural model between Leisure Motivation and Socialization are highly acceptable. The level of significance, coefficients, and hypotheses that determine the cause-effect relationship are given below.

Table 5. The Structural Model Regression Coefficients

Hypotheses	B	Std (β)	Standard Error	t	p	Result
Socialization <--- External Regulation	0,024	0,341	0,014	-1,154	0,026	Acceptable
Socialization <--- To Accomplish	0,036	0,367	0,115	-0,925	0,003	Acceptable
Socialization <--- To Know	-0,013	-0,220	0,031	-0,424	0,672	Rejected
Socialization <--- To Experience Stimulation	0,095	0,426	0,100	0,948	0,009	Acceptable
Socialization <--- Amotivation	0,001	0,013	0,015	0,040	0,968	Rejected
Socialization <--- Identified	0,001	0,020	0,054	0,024	0,180	Rejected
Socialization <--- Introjected	0,049	0,695	0,062	0,800	0,424	Rejected
R²:0,210						

While external regulation ($\beta = 0,341$), to achieve ($\beta = 0,367$), and to experience stimulation ($\beta = 0,426$) increase socialization, to know, amotivation, identified, and introjected do not affect socialization ($p > 0.05$).

CONCLUSION and DISCUSSION

Considering the effect of leisure motivation sub-dimensions tested on the structural equation model on socialization, it was seen that external regulation ($\beta = 0,341$), to achieve ($\beta = 0,367$), and to experience stimulation ($\beta = 0,426$) increased socialization. However, to know, amotivation, identified, and introjected do not affect socialization. According to Carroll and Alexandris (1997), motivation is caused by intrinsic and extrinsic stimuli, and reaching a certain level of motivation through stimuli or motives plays an important role in the individual's participation in leisure time activity or overcoming obstacles (Lapa et al., 2012). It is stated in the literature that external regulation means that the behavior of the individual is controlled by external sources and one's participation in sports results mostly from the pressure, reward, and respect of others (Çetinkalp, 2010). In this case, our finding that external regulation increases socialization is supported by the explanation in the literature. Many studies have reported that leisure motivation sub-dimensions have an impact on happiness (Akyüz et al., 2018; Tsaur et al., 2013). It is thought that the high level of happiness of the individual will contribute to his sense of belonging to the society, in other words, to socialization. It was stated in the study in which physical education teachers classified their leisure activities as sportive, social and artistic/cultural and the leisure motivation difference was investigated based on the type of leisure time that the individuals participating in sports activities do so to know and achieve (Lapa et al., 2012). It is also seen that the finding that "to know, as one of the sub-dimensions of leisure motivation, does not affect socialization" contrasts with our findings. In the study, in which the factors affecting the leisure motivation and satisfaction of the tourists were examined, it was also stated that the factors affecting the leisure motivation of the tourists were the factor of being social (Yurcu et al., 2018). Another study in which physical activity contributed positively to the quality of life by increasing physical functionality and mental well-being, and as a result, it was stated that the individual would be positively

affected both physically, mentally, and socially (Yıldırım, 2015). In their research, Kalkan & Güzel (2018) concluded that the orienteering branch has significant effects on the socialization levels of individuals. This study shows parallelism with the findings of another study in which it is stated that physical activity contributes positively to the quality of life by increasing physical functionality and mental well-being, and as a result, the individual is positively affected both physically, mentally, and socially (Yıldırım, 2015). In addition, the desire of individuals to take a place in society and to exist triggers the feeling of achievement. Successful individuals increase their personal impact on society. For this reason, it can be concluded that our finding that to achieve increases socialization is an expected situation. In general, the efficient use of leisure time can contribute to individuals in many ways. All motivated activities can play a supportive role. One of them is the socialization dimension of this research. As a result of the research findings and in line with all this information, it can be said that leisure time motivation affects socialization.

RECOMMENDATION

Other studies can be carried out with different sample groups in different sizes. Apart from the modelling used in this research, studies can be designed with different models.

ETHICAL TEXT

"In this article, journal writing rules, publishing principles, research and publishing ethics rules, journal ethics rules has complied. The author is responsible for all kinds of violations related to the article."

REFERENCES

- Akyüz, H., Yaşartürk, F., Karataş, İ., Türkmen, M. & Zorba, E. (2018). Rekreasyon bölümünde öğrenim gören öğrencilerin serbest zaman motivasyonlarının mutluluk düzeyleri üzerine etkisi. *Journal of Human Sciences*, 15(2), 1086-1096.
- Balci, V., Demirtaş, M., Gürbüz, P., İlhan, A. & Ersöz, V. (2003). Ankara'daki üniversite öğrencilerinin boş zaman etkinliklerine katılımlarının araştırılması. *Milli Eğitim Dergisi*, 158, 161-173.
- Baltas, G. (2003). Determinants of internet advertising effectiveness: an empirical study. *International Journal of Market Research*, 45(4), 1-9.
- Beşikçi, T. (2016). Macera Rekreasyonunda Heyecan Arayışı, Serbest Zaman Motivasyonu Ve Serbest Zaman Tatmini Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Çok Hafif Hava Araçları (Çhha) Pilot Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celal Bayar Üniversitesi, Manisa.
- Brown, T. A. (2015). Confirmatory factor analysis for applied research. Guilford Press, New York.
- Brown, T.A. (2006). Confirmatory Factor Analysis for Applied Research. The Guilford Press, New York, USA.
- Carroll, B. & Alexandris, K. (1997). Perception of constraints and strength of motivation: their relationship to recreational sport participation. *Journal of Leisure Research*, 29(3), 279-299. <https://doi.org/10.1080/00222216.1997.11949797>.

- Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S., Yıldırım, E., & Altunışık, R. (2012). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri: SPSS uygulamalı*. Sakarya Yayıncılık.
- Deci, E. L. & Ryan, R. M. (1985). Cognitive evaluation theory. in intrinsic motivation and self-determination in human behavior. Springer, Boston, MA. <https://doi.org/10.1007/978-1-4899-2271-7>.
- Deci, E. L., Vallerand, R. J., Pelletier, L. G. & Ryan, R. M. (1991). Motivation and education: The self-determination perspective. *Educational psychologist*, 26(3-4), 325-346. https://doi.org/10.1207/s15326985ep2603&4_6.
- Filiz, Z. (2010). Üniversite Öğrencilerinin Sosyalleşmesinde Spora Katılımın Değerlendirilmesi, *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4 (2). 192-203.
- George, D. & Mallery, M. (2010). *SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference, 17.0 update (10a ed.)* Pearson, Boston
- Güngörmüş, H. A. (2007). Özel sağlık-spor merkezlerinden hizmet alan bireyleri rekreasyonel egzersize güdüleyen faktörler. Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi. Ankara.
- Güngörmüş, H.A. (2012). "The Study of Validity and Reliability of Turkish Version of Leisure Motivation Scale", *Energy Education Science and Technology Part B: Social and Educational Studies*, 4(3), p.p. 1209-1216
- Gürbüz, B. (2006). Kentsel yaşam sürecinde rekreasyonel katılım sorunları. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Hooper, D., Coughlan, J. & Mullen, MR. (2008). Structural Equation Modelling: Guidelines for Determining Model Fit. *Electronic Journal of Business Research Methods*; 6(1): 53-60.
- Hox, J. J. & Bechger, T. M. (1998). An Introduction to Structural Equation Modeling. *Family Science Review*, 11, 354-373
- Hoyle, R.H. (1995). *Structural Equation Modeling: Concepts, Issues, and Application*, SAGE Publications, London.
- Kağıtçıbaşı, Ç. & Cemalcılar, Z. (2016). *Dünden Bugüne İnsan ve İnsanlar Sosyal Psikolojiye Giriş*, 18. Basım, Evrim Yayınları: İstanbul.
- Kalkan, T. & Güzel, P. (2018). Serbest Zaman Etkinlikleri Kapsamında Bireylerin Sosyal İlişkilerinde Kararlılık ve Sosyalleşme Düzeylerinin İncelenmesi: Oryantiring Örneği. *Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 5(4), 175-180.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınları
- Karasar, N. (2017). *Bilimsel Araştırma Yöntemi Kavramlar İlkeler Teknikler*, Ankara: Nobel Yayınları
- Kazak Çetinkalp, Z. (2010). Durumsal Güdülenme Ölçeği (Situational Motivation Scale-SIMS)'nin Türkçe Versiyonunun Psikometrik Özellikleri, *Türkiye Klinikleri J Sports*, 2(2), 87-94.
- Kılbaş, Ş. (2010). Rekreasyon ve boş zaman değerlendirme (3. Baskı). Ankara: Gazi Kitabevi.
- Kim, B., Heo, J., Chun, S., & Lee, Y. (2011). Construction and initial validation of the leisure facilitator scale. *Leisure/Loisir*, 35(4), 391-405. <https://doi.org/10.1080/14927713.2011.648402>.
- Korkmaz, Z. (2019). Dijital Teknolojileri Kullanım Alışkanlıkları ve Sosyalleşme: İlkokul Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.

- Küçük, V. & Acet, M. (2002). "Bir Kişilik Özelliği Olarak Suçluluk ve Sporla İlişkisi", DPÜ, *Sosyal Bilimler Dergisi*, 7: 369-375.
- Mels, G. (2006). 'LISREL for Windows: Getting Started Guide'<http://www.ssicentral.com/lisrel/techdocs/GSWLISREL.pdf>
- Mutlu, İ., Yılmaz, B., Güngörmüş, H., A., Sevindi, T. & Gürbüz, B. (2011). Bireylerin rekreasyonel amaçlı egzersize motive eden faktörlerin çeşitli değişkenlere göre karşılanması. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 13 (1), 54-61.
- Özgül, B.Ç. (2018). Örgüt Kültürünün Örgütsel Sosyalleşme Üzerindeki Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Pelletier, L.G., Vallerand, R.J., Blais, M.R. & Brière, N.M. (1991). "Leisure Motivation Scale (LMS-28)", <http://www.er.uqam.ca/nobel/r26710/LRCS/echelles.en.htm>.
- Ragheb, M. G. & Tate, R. L. (1993). A behavioural model of leisure participation, based on leisure attitude, motivation and satisfaction. *Leisure studies*, 12(1), 61-70. <https://doi.org/10.1080/02614369300390051>.
- Şahan, H. (2007). Üniversite Öğrencilerinin Sosyalleşme Surecinde Spor Aktivitelerinin Rolü. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalı Araştırma Yöntemleri Bilim Dalı. Konya.
- Schumacker, RE. & Lomax, RG. A (2010). *Beginner's Guide to Structural Equation Modeling*. New York: Taylor & Francis Group;. p.85-90.
- Sevil, T., Şimşek, K. Y., Katırcı, H., Çelik, O., Çeliksoy, M. A. & Kocaekşi, S. (2012). Boş zaman ve rekreasyon yönetimi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını.
- Şimşek, ÖF. (2007) Yapısal Eşitlik Modellemesine Giriş, Temel İlkeler ve LISREL Uygulamaları. Ankara: Ekinoks;. p.4-22.
- Sümer N. (2000), "Yapısal Eşitlik Modelleri: Temel Kavramlar ve Örnek Uygulamalar", *Türk Psikoloji Yazıları*, 3 (6), 49-73.
- Tabachnick, B. G. & Fidell, L. S. (2007). *Using multivariate statistics*. Boston: Allyn and Bacon.
- Tabachnick, B. G. & Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics* (6th ed.), Boston: Allyn and Bacon.
- Tsaur, S.H., Yen, C.H. & Hsiao, S.L. (2013). Transcendent experience, flow and happiness for mountain climbers. *International Journal of Tourism Research*, 15(4), 360-374.
- Tüfekçi, N. & Tüfekçi, Ö.K. (2006). Bankacılık Sektöründe Farklı Olma Üstünlüğünün ve Müsteri Sadakatinin Yarattığı Değer: Isparta İlinde bir Uygulama, *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(4). 170-183.
- Waltz CF, Strickland OL, & Lenz ER. (2010). *Measurement in Nursing and Health Research*. New York: Springer Publishing Company;. p.176-8.
- Wan, T. T. (2002). *Evidence-based health care management: Multivariate modeling approaches*. Springer: Netherlands.

- Wang, J. & Wang X. (2012). *Structural Equation Modeling: Applications Using Mplus: methods and applications*. West Susex: John Wiley & Sons;. p.5-9.
- Yağmur, R. (2006). Afyon Kocatepe üniversitesi beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencileri ile farklı bölümlerdeki öğrencilerin serbest zaman aktivitelerinin karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Afyon.
- Yavuz Eroğlu, S., Eroğlu, E. & Ekinci, V. (2019). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin akademik motivasyon düzeylerinin bölüm ve sınıf değişkenlerine göre incelenmesi. *International Sport Science Student Studies*, 1(1), 1-7.
- Yerlisu Lapa, T., Ağyar, E. & Bahadır Z. (2012). Yaşam tatmini, serbest zaman motivasyonu, serbest zaman katılımı: beden eğitimi ve spor öğretmenleri üzerine bir inceleme (Kayseri ili örneği), *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 10(2): 53-59. https://doi.org/10.1501/Sporm_0000000220.
- Yıldırım, M. (2015). Üniversite Öğrencilerinin Spora Dayalı Fiziksel Aktivitelere Katılımları ve Yaşam Kalitelerinin Akademik Başarı ve Sosyalleşme Üzerine Etkisi, Doktora Tezi, Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.
- Yurcu, G., Alpaslan Kasalak, M. & Akıncı, Z. (2018). Turistlerin Boş Zaman Motivasyonunu ve Tatminini Etkileyen Faktörler: Beldibi Örneği, *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(2), 517-536

SERBEST ZAMAN MOTİVASYONUNUN SOSYALLEŞME ÜZERİNDEKİ ROLÜ

ÖZ

Bireylerin zorunlu zamanları dışında kalan serbest zamanlarda yapmakta oldukları aktivitelere motive bir şekilde katılarak diğer bireylerle etkileşim içerisinde olmalarının sosyalleşme ile doğrudan ilişkili olduğu düşünülmektedir. Bu düşünce ile bu çalışmada spor merkezine üye bireylerin serbest zaman motivasyonlarının sosyalleşme üzerine etkisinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırmanın evreni Adana ve Mersin illerindeki spor merkezleri üyeleri, örneklemini ise kolayda örnekleme yöntemi ile belirlenen (n= 985) gönüllü üye oluşturmaktadır. İlişkisel tarama modeli uygulanarak yapılan çalışmada, veriler anket yöntemi tekniği ile toplanmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formunun yanı sıra, "Serbest Zaman Motivasyon Ölçeği" (SZMÖ) ile "Sosyalleşme Ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistik olarak frekans, yüzde, ortalama, standart sapma kullanılmıştır. Araştırmanın hipotezi yapısal eşitlik modellemesi ile test edilmiştir. Araştırmanın sonucuna göre, dışsal düzenleme ($\beta=0,341$), başarıma ($\beta=0,367$) ve uyarıcı yaşamın ($\beta=0,426$) sosyalleşmeyi arttırdığı ancak, bilmek, motivasyonsuzluk, özdeşim ve içe atım sosyalleşmeyi etkilemediği görülmüştür. Sonuç olarak serbest zaman motivasyonunun sosyalleşmeyi olumlu yönde etkilediği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Spor merkezleri, serbest zaman motivasyonu, sosyalleşme.

GİRİŞ

Kişinin işten artan zamanı, fiziksel ihtiyaçlarının dışında kalan ve kendi hür iradesiyle harcayabileceği, arzu ettiği zaman olarak ifade edilen (Ragheb ve Tate, 1993; Gürbüz, 2006; Kılbaş, 2010) serbest zaman, kişinin kendini gerçekleştirebildiği ve sağlıklı ruh haline kavuştuğu zaman olarak da ele alınmaktadır (Balci ve ark., 2003). Bireylerin kişisel tatmin ve gönüllülük esasına dayanarak katıldıkları serbest zaman etkinlikleri; dinlenme, sağlıklı olma, heyecan duyma, uzaklaşma, farklı yaşantılar elde etme, beraber olma gibi birçok amaçla, açık veya kapalı alanlarda katılım sağladığı rekreasyonel faaliyetler olarak ele alınabilir (Güngörmüş, 2007; Sevil, 2012). Alan yazında yapılan araştırmalar incelendiğinde serbest zaman etkinliklerine aktif katılımın sebepleri ile ilgili çalışmalarda psiko-sosyal faktörlerin de yer aldığı çalışmalar göze çarpmaktadır. Motivasyon kavramının “yaşam doyumu”, “mutluluk”, “ilgilenim” “serbest zaman tutumu” ve “serbest zaman doyumu” ile ilişkilendirildiği çalışmalar (Mutlu ve ark., 2011; Kim, ve ark., 2011; Yerlisu Lapa ve ark., 2012) dikkat çekmesine rağmen sosyalleşme ile ilişkilendirildiği çalışmalara rastalanmamaktadır. Bu da araştırmamızın önemini vurgulamaktadır.

Bireylerin serbest zaman aktivitelerini dürtüler belirler. İnsanların seçtikleri aktiviteler motivasyonlarına ve motivasyon düzeylerine bağlılık gösterir (Yağmur, 2006). Bireyin katıldığı aktivitelerde belirli bir motivasyon düzeyine ulaşmasında etkili olan içsel ve dışsal uyarıcılar bunun yanı sıra motivasyonsuzluk gibi farklı boyutları bulunmaktadır (Carroll ve Alexandris, 1997). İçsel motivasyonu genel olarak bir aktiviteye tamamen alınacak zevk ve tatmin için katılmak olarak da ifade etmektedir (Deci ve Ryan, 1985). Dışsal motivasyon, kişinin çevreden gelen bir pekiştirme ya da ödüllendirme ile bir şey yapmasını ifade etmektedir, dışsal motivasyonun etkisi geçici, yapılan davranışın kalıcılığı ve yoğunluğu düşüktür (Baltaş, 2003). Motivasyonun içsel ve dışsal motivasyon dışında bir başka boyutu ise motivasyonsuzluk olarak ifade edilir. Motivasyonsuzluk harekete geçme niyetinin olmamasıdır. Yani motivasyonun yokluğudur. Motivasyonsuzluk bir aktiviteden faydalanmamak ve aktiviteyi yapacak yeterliliği hissetmemektir (Deci ve Ryan, 1991). Dolayısıyla bireylerin serbest zamanlarında katılacakları etkinliklerin verimli geçebilmesi, motive olmaları, sosyal ve beşeri ilişkilerin gelişmesi adına diğer bireyler ile iletişim halinde olmaları ile mümkün olabileceği düşünülebilir. Bu bağlamda araştırmamızda serbest zaman motivasyonunun sosyalleşme üzerindeki etkisinin ortaya çıkarılmasıyla birlikte çalışmamızın bir diğer önemi vurgulanmaktadır.

Literatürde serbest zaman ve sosyalleşme kavramları incelendiğinde; Sosyalleşme, özelde kişinin içerisinde yer aldığı toplumsal kurallara uyma süreci, daha genelde ise toplumun kendisinden beklediği şekilde davranmayı öğrenme sürecidir (Özgül, 2018). Bu öğrenme süreci ile birey, içinde yaşadığı toplumun kültürünü ve normlarını hayatının bir parçası haline getirmektedir (Korkmaz, 2019). Sosyalleşme sürecinde bireylerin, gruplar, sosyal kurumlar ve kültürel faaliyetlerde yer alma durumu vardır (Filiz, 2010). İnsanın sosyalleşme süreci karmaşık bir yapıdadır. İnsan, etrafında bulunanların, her gün karşılaştığı pek çok olayın, kişilerin, gelenek ve yasaların, fiziksel çevrenin, sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel koşulların ve daha pek çok etkenin etkisinde kalmaktadır ve bu etkenlerin bir araya gelmesi sonucun oluşan karmaşık etkileşim sonucunda insan “kişi” olarak ortaya

çıkılmaktadır. Hiç kimse bir diğ erinin tıpatıp aynısı değildir çünkü bu etkenlerin oluşturduğu karmaşık yapı hiçbir zaman iki insan için tamamen aynı olmamaktadır (Kağıtçıbaşı ve Cemalcılar, 2016).

Serbest zaman kavramı, şimdilerde adından çokca söz ettiren ve popülaritesi günden güne artmasıyla birlikte insanların bu zaman dilimini etkin bir şekilde değerlendirebileceği rahatlama, eğlenme ve keyif alma gibi duyguları en içten şekilde yaşadığı faaliyet alanı olarak yer almaktadır (Akyüz ve ark., 2018). Motivasyon bir dürtü, belirli bir eylem veya davranış olarak (Yavuz Eroğlu ve ark., 2019) ele alındığında serbest zamanda yapılan etkinliklerde katılım motivasyonu yüksek bireylerin etkinlik sonunda elde edecekleri doyum düzeyinin yüksek olduğu söylenebilir. Doğan (2004), motivasyonla ilgili yaptığı çalışmada, rekreasyon ile ilgili etkinliklerin temelinde ruhsal ve toplumsal gereksinimlerin olduğundan bahsetmiştir. Bu gereksinimler arasında takdir edilme, dost kazanma, çevre edinme gibi toplumsal gereksinimler yer almaktadır. Bunun yanı sıra, çevre ve aileden kaynaklanan çeşitli motivasyon kaynakları insanların görüş ve beklentilerini farklılaştırmaktadır. Bu doğrultuda; etkin olma, kendini gerçekleştirme, ün kazanma, prestij ve üstünlük sağlama, egemen olma isteği ve macera hevesi; bireyi, fiziksel etkinlikler yapmaya yönelten nedenler olarak görülmektedir (Beşikçi, 2016). Başlangıçta kişisel bir olgu olarak başlayan sportif faaliyetler, daha sonraları toplumsal bir nitelik kazanmasıyla daha geniş kitlelere ulaşmıştır (Küçük ve Acet, 2002). Dolayısıyla, serbest zaman motivasyonunun sosyalleşme sürecine katkı sağlayacağı düşünüldüğünden spor merkezlerine üye bireylerin serbest zaman motivasyonlarının sosyalleşme üzerine etkisinin incelenmesinin belirlenmesi önemlidir. Bu bağlamda bu çalışmanın amacı spor merkezlerine üye bireylerin serbest zaman motivasyonlarının sosyalleşme üzerine etkisini incelemektir.

YÖNTEM

Araştırma süreçleri boyunca dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur.

Araştırma Modeli

Bu çalışmada spor merkezine üye bireylerin serbest zaman motivasyonlarının sosyalleşme üzerindeki rolünün değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda, iki veya daha fazla sayıdaki değişkenler arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modeli (Karasar, 2017) olan ilişkisel tarama yöntemi ve ayrıca yapısal eşitlik modellemesi kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

Çalışma evrenini Mersin ve Adanadaki spor merkezlerine üye bireyler oluşturmaktadır. Örneklem grubunu, çalışma evreninden kolayda örnekleme yöntemi ile seçilmiş 375 kadın ve 610 erkek olmak üzere toplamda 985 kişi oluşturmaktadır. Ayrıca araştırma sonuçlarının elde edilebilmesi için veriler, google form anket tekniği kullanılarak internet aracılı ile toplanmıştır.

Çalışma grubunu oluşturan katılımcıların demografik özelliklere göre dağılımı aşağıda tablo halinde verilmiştir.

Tablo 1. Tanımlayıcı Özellikler

Gruplar	Frekans(n)	Yüzde (%)
Cinsiyet		
Kadın	375	38,1
Erkek	610	61,9
Yaş		
18 Altı	111	11,3
18-25	556	56,4
26 ve Üzeri	318	32,3
Medeni Durum		
Bekar	832	84,5
Evli	153	15,5
Eğitim Durumu		
İlköğretim	38	3,8
Lise	279	28,4
Üniversite	620	62,9
Lisansüstü	48	4,9
Refah Düzeyiniz		
Düşük	66	6,7
Normal	776	78,8
Yüksek	120	12,2
Çok Yüksek	23	2,3
Haftalık Serbest Zaman Süresi		
1gün	163	16,5
2gün	321	32,6
3gün	210	21,3
4gün	108	11,0
5gün	63	6,4
6gün	15	1,5
7gün	105	10,7
Spor Merkezi Üyelik Süresi		
1yıl Ve Altı	688	69,8
2-4yıl	194	19,7
5yıl Ve Üstü	103	10,5
Spor Merkezinden Memnuniyet		
Evet	852	86,5
Hayır	133	13,5
Haftada Kaç Gün Spor Merkezine Gidildiği		
1gün	128	13,0
2gün	146	14,8
3gün	285	28,9
4gün	213	21,6
5gün	133	13,5
6gün	55	5,6

7gün	25	2,5
------	----	-----

Katılımcılar cinsiyete göre 375'i (%38,1) Kadın, 610'u (%61,9) Erkek olarak dağılmaktadır. Katılımcılar yaşa göre 111'i (%11,3) 18 altı, 556'sı (%56,4) 18-25, 318'i (%32,3) 26 ve üzeri olarak dağılmaktadır. Katılımcılar medeni duruma göre 832'si (%84,5) Bekar, 153'ü (%15,5) Evli olarak dağılmaktadır. Katılımcıların eğitim durumuna göre 38'i ilköğretim (%3,8), 279'u (%28,4) Lise, 620'si (%62,9) Üniversite, 48'i (%4,9) Lisansüstü olarak dağılmaktadır. Katılımcılar refah düzeyiniz göre 66'sı (%6,7) Düşük, 776'sı (%78,8) Normal, 120'si (%12,2) Yüksek, 23'ü (%2,3) Çok Yüksek olarak dağılmaktadır. Katılımcılar haftalık serbest zaman süresi göre 163'ü (%16,5) 1gün, 321'i (%32,6) 2gün, 210'u (%21,3) 3gün, 108'i (%11,0) 4gün, 63'ü (%6,4) 5gün, 15'i (%1,5) 6gün, 105'i (%10,7) 7gün olarak dağılmaktadır. Katılımcılar spor merkezi üyelik süresi göre 688'i (%69,8) 1yıl ve altı, 194'ü (%19,7) 2-4yıl, 103'ü (%10,5) 5yıl ve üstü olarak dağılmaktadır. Katılımcılar spor merkezinden memnuniyet göre 852'si (%86,5) Evet, 133'ü (%13,5) Hayır olarak dağılmaktadır. Katılımcılar haftada kaç gün spor merkezine gidiği göre 128'i (%13,0) 1gün, 146'sı (%14,8) 2gün, 285'i (%28,9) 3gün, 213'ü (%21,6) 4gün, 133'ü (%13,5) 5gün, 55'i (%5,6) 6gün, 25'i (%2,5) 7 gün olarak dağılmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Demografik bilgi formu

Veri toplama aracı olarak araştırmanın birinci bölümünde araştırmacılar tarafından hazırlanan ve katılımcıların cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim durumu, gibi soruların yer aldığı 'Demografik Bilgi Formu' sunulmuştur.

Serbest zaman motivasyonu ölçeği

İkinci bölümde; Pelletier ve ark. (1991) tarafından geliştirilmiş ve Güngörmüş (2012) tarafından Türk Kültürüne uyarlanmış "Serbest Zaman Motivasyon Ölçeği" (SZMÖ) kullanılmıştır. Ölçek, katılımcıları rekreasyon aktivitesine katılıma motive edebilecek ve onların motivasyonlarını etkileyebilecek yöndeki faktörleri içeren "bilmek" (içsel motivasyon), "başarmak" (içsel motivasyon), "uyaran yaşama" (içsel motivasyon), "içe atım" (dışsal motivasyon), "özdeşim" (dışsal motivasyon), "dışsal düzenleyen" (dışsal motivasyon) ve "motivasyonsuzluk" gibi 7 alt boyut ve toplam 28 maddeden oluşmaktadır. Her bir alt boyutun toplam dört maddesi vardır. Ölçekte bulunan ifadeler "Hiç Katılmıyorum (1)" ve "Tamamen Katılıyorum (7)" şeklinde 7'li Likert tipi ölçek üzerinde değerlendirilmektedir. Ölçeğin Güngörmüş (2012) tarafından yapılan geçerlilik güvenilirlik ve Türkçe uyarlama çalışması sonucunda, toplam iç tutarlılık katsayısı 0.80, alt boyutlarda tutarlılık kat sayıları, "bilmek" alt boyutu için 0.76, "başarmak" alt boyutu için 0.74, "uyaran yaşama" alt boyutu için 0.72, "içe atım" alt boyutu için 0.71, "özdeşim" alt boyutu için 0.73, "dışsal düzenleyen" alt boyutu için 0.83, "motivasyonsuzluk" alt boyutu için ise 0.70 olarak hesaplanmıştır.

Yapılan araştırmada Serbest Zaman Motivasyonu ölçeğinin güvenilirliği Cronbach's Alpha=0,92olarak yüksek bulunmuştur.

Sosyalleşme Ölçeği

Üçüncü bölümde, Şahan (2007) tarafından geliştirilen Sosyalleşme Ölçeği (SÖ) kullanılmıştır. Sosyalleşme Ölçeği 34 sorudan oluşmakta ve 1 (kesinlikle katılmıyorum), 2 (katılmıyorum), 3 (kararsızım), 4 (katılıyorum), 5 (kesinlikle katılıyorum) şeklinde 5'li likert tipidir.

Yapılan araştırmada Sosyalleşme ölçeğinin güvenilirliği Cronbach's Alpha=0,84 olarak yüksek bulunmuştur.

Verilerin İstatistiksel Analizi

Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiksel yöntemleri olarak frekans, yüzde, ortalama, standart sapma kullanılmıştır. Serbest Zaman Motivasyonunun Sosyalleşme Üzerindeki Rolünün belirlenmesinde yapısal eşitlik modellemesi kullanılmıştır. Yapısal eşitlik modelleri gözlenen değişkenler (observed variables) ve gizil değişkenler (latent variables) arasındaki nedensel ilişkilerin ve korelasyon ilişkilerinin bir arada bulunduğu modellerin test edilmesi için kullanılan istatistiksel bir teknik olup bağımlılık ilişkilerini tahmin etmek için, varyans, kovaryans analizleri, faktör analizi ve çoklu regresyon gibi analizlerin birleşmesiyle meydana gelen çok değişkenli bir yöntemdir (Tüfekçi ve Tüfekçi, 2006). YEM, bir konu ile ilgili yapısal teorinin çok değişkenli analizine hipotez testi yaklaşımı getiren istatistik metotlar dizisidir. Bu yapısal teori, birçok değişken üzerinde gözlemlenen nedensel süreçleri (causal process) gösterir (Hoyle, 1995: s.158-177). Araştırmada yapısal model analizi; yüksek kestirim gücünden dolayı tek bir kapsamlı model içerisinde farklı modellerin test edilebilme özelliğinden dolayı tercih edilmiştir. Ayrıca yapısal modeller doğrusal eşitlik ve yapısallıkla ilgili bağlantıyı açıklar, değişkenler arasındaki ilişkileri sadece tahmin etmez aynı zamanda da tanımlamaktadır. Çok değişkenli uç değerler mahalnobis uzaklığı olarak bilinen bir istatistiksel işlemle bakılmış ve uç değere rastlanılmamıştır. Araştırma değişkenleri için normal dağılım testi uygulanmıştır.

Tablo 2. Normal Dağılım, Basıklık, Çarpıklık Testi

	Dışsal düzenleyen	Başarmak	Bilmek	Uyaran yaşama	Motivasyonsuzluk	Özdeşim	İçe atım	Sosyalleşme
Kurtosis	,480	,500	,732	,034	,037	-,161	,387	,744
Skewness	-,494	,442	-,371	-,425	-,308	-,091	-,312	-,613

İlgili literatürde, değişkenlerin basıklık çarpıklık değerlerine ilişkin sonuçların +1.5 ile -1.5 (Tabachnick ve Fidell, 2013), +2.0 ile -2.0 (George, ve Mallery, 2010) arasında olması normal dağılım olarak kabul edilmektedir.

BULGULAR

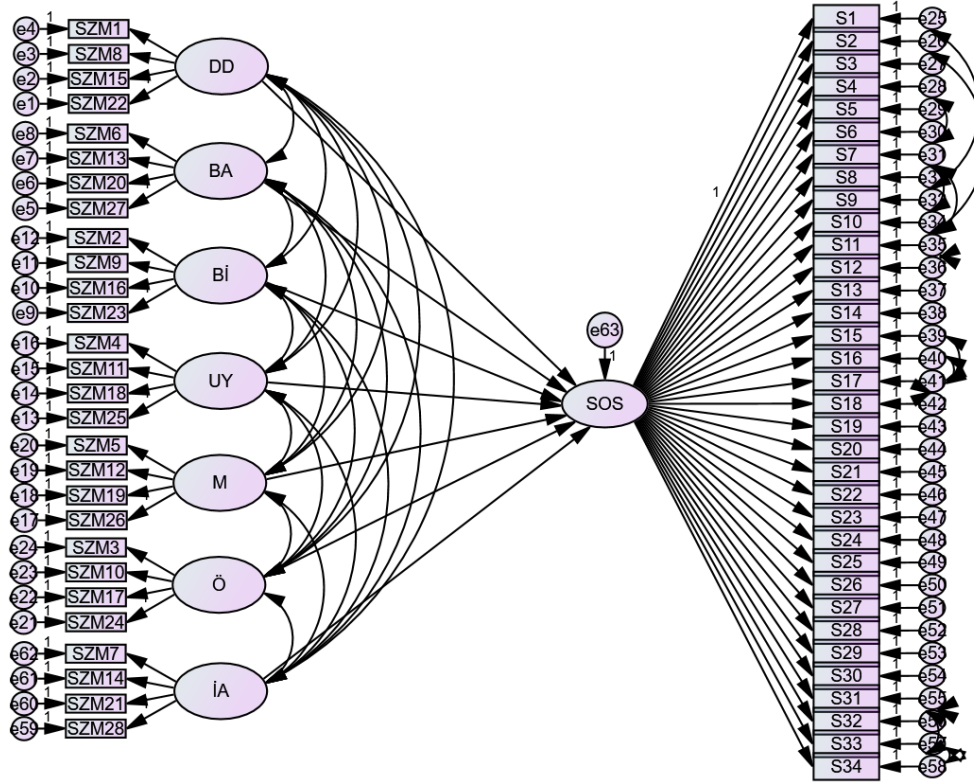
Bu bölümde, araştırma probleminin çözümü için, araştırmaya katılan katılımcılar ölçekler yoluyla toplanan verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgular yer almaktadır. Elde edilen bulgulara dayalı olarak açıklama ve yorumlar yapılmıştır.

Tablo 2. Serbest Zaman Motivasyonu İle Sosyalleşme Puan Ortalamaları

	N	Ort	Ss	Min.	Max.
Dışsal Düzenleyen	985	3,332	0,698	1,000	5,000
Başarmak	985	2,936	0,738	1,000	5,000
Bilmek	985	3,494	0,685	1,000	5,000
Uyarıcı Yaşama	985	3,485	0,830	1,000	5,000
Motivasyonsuzluk	985	3,245	0,806	1,000	5,000
Özdeşim	985	3,083	0,865	1,000	5,000
İçeride Atım	985	3,340	0,722	1,000	5,000
Sosyalleşme	985	3,696	0,468	1,120	5,000

Sporcuların “dışsal düzenleyen” ortalaması orta 3,332±0,698 (Min=1; Maks=5), “başarmak” ortalaması orta 2,936±0,738 (Min=1; Maks=5), “bilmek” ortalaması yüksek 3,494±0,685 (Min=1; Maks=5), “uyarıcı yaşama” ortalaması yüksek 3,485±0,830 (Min=1; Maks=5), “motivasyonsuzluk” ortalaması orta 3,245±0,806 (Min=1; Maks=5), “özdeşim” ortalaması orta 3,083±0,865 (Min=1; Maks=5), “içeride atım” ortalaması orta 3,340±0,722 (Min=1; Maks=5), “sosyalleşme” ortalaması yüksek 3,696±0,468 (Min=1.12; Maks=5), olarak saptanmıştır.

Serbest Zaman Motivasyonu İle Sosyalleşme arasındaki ilişkiler yapısal model analizi ile test edilmiştir. Yapısal eşitlik modellemesi (Structural Equation Modeling) değişkenlerin birlikte aynı anda gözlenen ve gizil değişkenlerle birlikte analiz edilmesini sağlayan bir analiz yöntemidir (Wan, 2002). Şematik model ve regresyon katsayıları aşağıda verilmektedir.

Şekil 2. Yapısal Model

Tanımlanan bu modele ilişkin modifikasyon indeksleri de incelenmiş ve çoklu eş-doğrusallık (multicollinearity) ve tekliklik (singularity) problemi oluşturabilecek 10 madde çifti arasında modifikasyon yapılmıştır (Brown, 2015). Modele ilişkin uyum iyiliği indeks değerleri aşağıda verilmektedir.

Tablo 3. Serbest Zaman Motivasyonu İle Sosyalleşme Arasında Yapısal Modele Göre Uyum İyiliği İndeks Değerleri

İndeks	Normal Değer*	Kabul Edilebilir Değer**	Model
χ^2/sd	<2	<5	3.64
GFI	>0.95	>0.90	0.90
AGFI	>0.95	>0.90	0.90
CFI	>0.95	>0.90	0.91
RMSEA	<0.05	<0.08	0,06
RMR	<0.05	<0.08	0,06

*, ** Kaynaklar: (Şimşek, 2007; Hooper and Mullen 2008; Schumacker and Lomax, 2010; Waltz, Strickland and Lenz 2010; Wang and Wang, 2012; Sümer, 2000; Tabachnick ve Fidel, 2007).

Serbest Zaman Motivasyonu ile Sosyalleşme arasında yapısal modele ilişkin uyum iyiliği değerlerinin büyük oranda kabul edilebilir olduğu görülmektedir. Neden sonuç ilişkisini belirleyen anlamlılık düzeyi, katsayılar ve hipotezler aşağıda verilmektedir.

Tablo 4. Yapısal Model Regresyon Katsayıları

Hipotezler	β	Std (β)	S.Hata	t	p	Sonuç
------------	---------	-----------------	--------	---	---	-------

Sosyalleşme	<---	Dışsal Düzenleyen	0,024	0,341	0,014	-1,154	0,026	Kabul
Sosyalleşme	<---	Başarmak	0,036	0,367	0,115	-0,925	0,003	Kabul
Sosyalleşme	<---	Bilmek	-0,013	-0,220	0,031	-0,424	0,672	Red
Sosyalleşme	<---	Uyaran Yaşama	0,095	0,426	0,100	0,948	0,009	Kabul
Sosyalleşme	<---	Motivasyonsuzluk	0,001	0,013	0,015	0,040	0,968	Red
Sosyalleşme	<---	Özdeşim	0,001	0,020	0,054	0,024	0,180	Red
Sosyalleşme	<---	İçe Atım	0,049	0,695	0,062	0,800	0,424	Red
R²:0,210								

Dışsal Düzenleyen ($\beta=0,341$), Başarmak ($\beta=0,367$) ve Uyaran Yaşama ($\beta=0,426$) sosyalleşmeyi arttırırken, Bilmek, Motivasyonsuzluk, Özdeşim, İçe Atım sosyalleşmeyi etkilememektedir ($p>0,05$).

SONUÇ ve TARTIŞMA

Yapısal eşitlik modeliyle test edilen serbest zaman motivasyonu alt boyutlarının sosyalleşme üzerine etkisine bakıldığında; dışsal düzenleme ($\beta=0,341$), başarıma ($\beta=0,367$) ve uyaran yaşamanın ($\beta=0,426$) sosyalleşmeyi arttırdığı görülmüştür. Ancak, bilmek, motivasyonsuzluk, özdeşim ve içe atım sosyalleşmeyi etkilememektedir. Carroll ve Alexandris'e (1997) göre, motivasyona içsel ve dışsal uyarıcılar neden olur ve kişinin uyarıcılar veya güdüler yolu ile belirli bir motivasyon düzeyine ulaşması ise bireyin serbest zaman aktivitesine katılmasına veya karşılaştığı engelleri aşmasında önemli rol oynadığı (Lapa ve ark., 2012) belirtilmiş ve literatürde dışsal düzenleme bireyin davranışlarının dışsal kaynaklar tarafından kontrol edildiği ve kişinin spora katılım nedenlerinin daha çok başkalarının baskıları, ödül, saygı görme isteği olduğunu ifade edilmektedir (Çetinkalp, 2010). Bu durumda dışsal düzenlemenin sosyalleşmeyi arttırdığı yönündeki bulgumuz literatürdeki açıklamayla desteklenmektedir. Birçok çalışma serbest zaman motivasyonu alt boyutlarının mutluluk üzerine etkisi olduğunu rapor etmiştir (Akyüz ve ar.,2018; Tsaur ve ark., 2013). Bireyin mutluluk düzeyinin yüksek olması topluma aidiyet hissetmesine diğer bir ifadeyle sosyalleşmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Beden eğitimi öğretmenlerinin serbest zaman faaliyetlerini sportif, sosyal ve sanatsal/kültürel olarak sınıflandırdıkları ve serbest zaman türüne göre serbest zaman motivasyonu farklılığının incelendiği araştırmada sportif etkinliklere katılan bireylerin bilmek ve başarmak yönelimi ile katılım gösterdiklerini belirtmişlerdir (Lapa ve ark., 2012) ve çalışmamızda serbest zaman motivasyonu alt boyutundan bilmek sosyalleşmeyi etkilememektedir bulgumuza görüş olarak tezat olduğu görülmektedir. Turistlerin boş zaman motivasyonunu ve tatminini etkileyen faktörlerin incelendiği çalışmada, turistlerin boş zaman motivasyonlarını etkileyen faktörlerin arasında sosyal olma faktörü olduğu da belirtilmiştir (Yurcu ve ark, 2018). Fiziksel aktivitenin fiziksel işlevsellik ve ruhsal iyilik halini yükselterek yaşam kalitesine olumlu katkı yaptığı ve bunun sonucunda birey hem fiziksel hem ruhsal hem de sosyal yönden pozitif etkileneceğinin ifade edildiği başka bir çalışma (Yıldırım, 2015) serbest zaman motivasyonun sosyalleşmeye etkisinin görüldü. Kalkan ve Güzel (2018) yaptıkları araştırmalarında ise oryantiring branşının bireyler üzerinde sosyalleşme düzeylerinde önemli etkilere sahip olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Fiziksel aktivitenin fiziksel işlevsellik ve ruhsal iyilik halini yükselterek yaşam kalitesine olumlu katkı yaptığı ve bunun

sonucunda birey hem fiziksel hem ruhsal hem de sosyal yönden pozitif etkileneceğinin ifade edildiği başka bir çalışma (Yıldırım, 2015) serbest zaman motivasyonunun sosyalleşmeye etkisinin görüldüğü çalışma bulgumuz ile görüş olarak paralellik göstermektedir. Bunun yanı sıra bireylerin toplumda yer edinme ve var olma arzusu başarıya duygusunu tetiklemektedir. Başaran bireyler ise toplumdaki kişisel etkiyi arttırmaktadır. Bu sebeple başarmanın sosyalleşmeyi arttırdığı yönündeki bulgumuzun beklenen bir durum olduğunu söyleyebiliriz. Genel itibari ile serbest zamanın verimli şekilde kullanılması birçok açıdan bireylere katkı sağlayabilir. Buna motive şekilde yapılan tüm faaliyetler destekleyici rol oynayabilir. Bunlardan bir tanesi bu araştırmada yer alan sosyalleşme boyutudur. Araştırma bulguları ve tüm bu bilgiler neticesinde sonuç olarak serbest zaman motivasyonunun sosyalleşmeyi etkilediği söylenebilir.

ÖNERİ

Farklı boyutlarda ve farklı örneklem grupları ile yeni çalışmalar yapılabilir. Bu araştırmada kullanılan modelleme dışında farklı modellemeler ile de çalışmalar tasarlanabilir.

ETİK METNİ

“Bu makalede dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazara aittir.”

KAYNAKÇA

- Akyüz, H., Yaşartürk, F., Karataş, İ., Türkmen, M. ve Zorba, E. (2018). Rekreasyon bölümünde öğrenim gören öğrencilerin serbest zaman motivasyonlarının mutluluk düzeyleri üzerine etkisi. *Journal of Human Sciences*, 15(2), 1086-1096.
- Balcı, V., Demirtaş, M., Gürbüz, P., İlhan, A. ve Ersöz, V. (2003). Ankara'daki üniversite öğrencilerinin boş zaman etkinliklerine katılımlarının araştırılması. *Milli Eğitim Dergisi*, 158, 161-173.
- Baltas, G. (2003). Determinants of internet advertising effectiveness: an empirical study. *International Journal of Market Research*, 45(4), 1-9.
- Beşikçi, T. (2016). Macera Rekreasyonunda Heyecan Arayışı, Serbest Zaman Motivasyonu Ve Serbest Zaman Tatmini Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Çok Hafif Hava Araçları (Çhha) Pilot Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celal Bayar Üniversitesi, Manisa.
- Brown, T. A. (2015). *Confirmatory factor analysis for applied research*. Guilford Press, New York.
- Brown, T.A. (2006). *Confirmatory Factor Analysis for Applied Research*. The Guilford Press, New York, USA.
- Carroll, B. ve Alexandris, K. (1997). Perception of constraints and strength of motivation: their relationship to recreational sport participation. *Journal of Leisure Research*, 29(3), 279-299. <https://doi.org/10.1080/00222216.1997.11949797>.
- Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S., Yıldırım, E. ve Altunışık, R. (2012). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri: SPSS uygulamalı*. Sakarya Yayıncılık.

- Deci, E. L. ve Ryan, R. M. (1985). Cognitive evaluation theory. in intrinsic motivation and self-determination in human behavior. Springer, Boston, MA. <https://doi.org/10.1007/978-1-4899-2271-7>.
- Deci, E. L., Vallerand, R. J., Pelletier, L. G. ve Ryan, R. M. (1991). Motivation and education: The self-determination perspective. *Educational psychologist*, 26(3-4), 325-346. https://doi.org/10.1207/s15326985ep2603&4_6.
- Filiz, Z. (2010). Üniversite Öğrencilerinin Sosyalleşmesinde Spora Katılımın Değerlendirilmesi, *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4 (2). 192-203.
- George, D. ve Mallery, M. (2010). SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference, 17.0 update (10a ed.) Pearson, Boston
- Güngörmüş, H. A. (2007). Özel sağlık-spor merkezlerinden hizmet alan bireyleri rekreasyonel egzersize güdüleyen faktörler. Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi. Ankara.
- Güngörmüş, H.A. (2012). "The Study of Validity and Reliability of Turkish Version of Leisure Motivation Scale", *Energy Education Science and Technology Part B: Social and Educational Studies*, 4(3), p.p. 1209-1216
- Gürbüz, B. (2006). Kentsel yaşam sürecinde rekreasyonel katılım sorunları. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Hooper, D, Coughlan, J. ve Mullen, MR. (2008). Structural Equation Modelling: Guidelines for Determining Model Fit. *Electronic Journal of Business Research Methods*; 6(1): 53-60.
- Hox, J. J., ve Bechger, T. M. (1998). An Introduction to Structural Equation Modeling. *Family Science Review*, 11, 354-373
- Hoyle, R.H. (1995). *Structural Equation Modeling: Concepts, Issues, and Application*, SAGE Publications, London.
- Kağıtçıbaşı, Ç., ve Cemalcılar, Z. (2016). *Dünden Bugüne İnsan ve İnsanlar Sosyal Psikolojiye Giriş*, 18. Basım, Evrim Yayınları: İstanbul.
- Kalkan, T. ve Güzel, P. (2018). Serbest Zaman Etkinlikleri Kapsamında Bireylerin Sosyal İlişkilerinde Kararlılık ve Sosyalleşme Düzeylerinin İncelenmesi: Oryantiring Örneği. *Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 5(4), 175-180.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınları
- Karasar, N. (2017). *Bilimsel Araştırma Yöntemi Kavramlar İlkeler Teknikler*, Ankara: Nobel Yayınları
- Kazak Çetinkalp, Z. (2010). Durumsal Güdülenme Ölçeği (Situational Motivation Scale-SIMS)'nin Türkçe Versiyonunun Psikometrik Özellikleri, *Türkiye Klinikleri J Sports*, 2(2), 87-94.
- Kılbaş, Ş. (2010). *Rekreasyon ve boş zaman değerlendirme (3. Baskı)*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Kim, B., Heo, J., Chun, S. ve Lee, Y. (2011). Construction and initial validation of the leisure facilitator scale. *Leisure/Loisir*, 35(4), 391- 405. <https://doi.org/10.1080/14927713.2011.648402>.
- Korkmaz, Z. (2019). *Dijital Teknolojileri Kullanım Alışkanlıkları ve Sosyalleşme: İlkokul Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul Üniversitesi, İstanbul*.
- Küçük, V. ve Acet, M. (2002). "Bir Kişilik Özelliği Olarak Suçluluk ve Sporla İlişkisi", *DPÜ, Sosyal Bilimler Dergisi*, 7: 369-375.

- Mels, G. (2006). 'LISREL for Windows: Getting Started Guide'
'<http://www.ssicentral.com/lisrel/techdocs/GSWLISREL.pdf>
- Mutlu, İ., Yılmaz, B., Güngörmüş, H., A., Sevindi, T. ve Gürbüz, B. (2011). Bireylerin rekreasyonel amaçlı egzersiz motive eden faktörlerin çeşitli değişkenlere göre karşılanması. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 13 (1), 54-61.
- Özgül, B.Ç. (2018). Örgüt Kültürünün Örgütsel Sosyalleşme Üzerindeki Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Pelletier, L.G., Vallerand, R.J., Blais, M.R. ve Brière, N.M. (1991). "Leisure Motivation Scale (LMS-28)", <http://www.er.uqam.ca/nobel/r26710/LRCS/echelles.en.htm>.
- Ragheb, M. G. ve Tate, R. L. (1993). A behavioural model of leisure participation, based on leisure attitude, motivation and satisfaction. *Leisure studies*, 12(1), 61-70. <https://doi.org/10.1080/02614369300390051>.
- Şahan, H. (2007). Üniversite Öğrencilerinin Sosyalleşme Surecinde Spor Aktivitelerinin Rolü. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalı Araştırma Yöntemleri Bilim Dalı. Konya.
- Schumacker, RE. ve Lomax RG. A. (2010). *Beginner's Guide to Structural Equation Modeling*. New York: Taylor & Francis Group;. p.85-90.
- Sevil, T., Şimşek, K. Y., Katırcı, H., Çelik, O., Çeliksoy, M. A. ve Kocaekşi, S. (2012). Boş zaman ve rekreasyon yönetimi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını.
- Şimşek, ÖF. (2007) Yapısal Eşitlik Modellemesine Giriş, Temel İlkeler ve LISREL Uygulamaları. Ankara: Ekinoks;. p.4-22.
- Sümer, N. (2000), "Yapısal Eşitlik Modelleri: Temel Kavramlar ve Örnek Uygulamalar", *Türk Psikoloji Yazıları*, 3 (6), 49-73.
- Tabachnick, B. G. ve Fidell, L. S. (2007). *Using multivariate statistics*. Boston: Allyn and Bacon.
- Tabachnick, B. G. ve Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics* (6th ed.), Boston: Allyn and Bacon.
- Tsaur, S.H., Yen, C.H. ve Hsiao, S.L. (2013). Transcendent experience, flow and happiness for mountain climbers. *International Journal of Tourism Research*, 15(4), 360-374.
- Tüfekçi, N. ve Tüfekçi, Ö.K. (2006). Bankacılık Sektöründe Farklı Olma Üstünlüğünün ve Müsteri Sadakatinin Yarattığı Değer: Isparta İlinde bir Uygulama, *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(4). 170-183.
- Waltz, CF., Strickland OL. ve Lenz ER. (2010). *Measurement in Nursing and Health Research*. New York: Springer Publishing Company;. p.176-8.
- Wan, T. T. (2002). *Evidence-based health care management: Multivariate modeling approaches*. Springer: Netherlands.
- Wang, J. ve Wang X. (2012). *Structural Equation Modeling: Applications Using Mplus: methods and applications*. West Sussex: John Wiley & Sons;. p.5-9.

- Yağmur, R. (2006). Afyon Kocatepe üniversitesi beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencileri ile farklı bölümlerdeki öğrencilerin serbest zaman aktivitelerinin karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Afyon.
- Yavuz Eroğlu, S., Eroğlu, E. ve Ekinci, V. (2019). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin akademik motivasyon düzeylerinin bölüm ve sınıf değişkenlerine göre incelenmesi. *International Sport Science Student Studies*, 1(1), 1-7.
- Yerlisu Lapa, T., Ağyar, E. ve Bahadır Z. (2012). Yaşam tatmini, serbest zaman motivasyonu, serbest zaman katılımı: beden eğitimi ve spor öğretmenleri üzerine bir inceleme (Kayseri ili örneği), *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 10(2): 53-59. https://doi.org/10.1501/Sporm_0000000220.
- Yıldırım, M. (2015). Üniversite Öğrencilerinin Spora Dayalı Fiziksel Aktivitelere Katılımları ve Yaşam Kalitelerinin Akademik Başarı ve Sosyalleşme Üzerine Etkisi, Doktora Tezi, Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.
- Yurcu, G., Alpaslan Kasalak, M. ve Akıncı, Z. (2018). Turistlerin Boş Zaman Motivasyonunu ve Tatminini Etkileyen Faktörler: Beldibi Örneği, *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(2), 517-536